

AKTUÁLIS
4. OLDAL

Witt Lászlóné Kati néni
emlékezve (1936-2022)

AKTUÁLIS
6. OLDAL

Építészeti vándorkiállítás
a múzeumban

HELYTÖRTÉNET
13. OLDAL

110 éve született
Juan Gyenes világhírű fotóművész

Miniszteri elismerő oklevelet kapott Filipó Zoltánné családsegítő

3. OLDAL

INTERJÚ

Antal Dániel kapta idén a Festic Ösztöndíjat

10. OLDAL

HELYTÖRTÉNET

Egy új emléktábla, és aki mögötte van...

11. OLDAL

HELYTÖRTÉNET

285 éve, 1737-ben zajlott az iharosberényi boszorkánypör

12. OLDAL

ÉLETMÓD

November a férfiegészség hónapja

14. OLDAL

Horvátország csurgói borpüspöke
– Csurgói Csalogányi Csaba

AKTUÁLIS
6. OLDAL

Főszerepben a háztáji gazdálkodás
vegyszermentesen. Álom vagy lehetőség?

INTERJÚ
8. OLDAL

MAGYARORSZÁG

MAKÓ

KIKAPCSOL, GYÓGYÍT, FELTÖLT

Fedezd fel Magyarország fürdőit!

csodasmagyarorszag.hu

HÉVÍZ

Hosszu Tiborné a Magyar Posta Kivételes Értékteremtés díjának tulajdonosa

Kivételes Értékteremtés díjat minden évben tíz, a Magyar Postán bármely munkakörben dolgozó munkatárs kaphatja meg. Az elismerés fő célja, hogy jutalmazza azokat a munkavállalókat, akik hosszú időn keresztül példaértékű

munkával a Társaság számára maradandó értéket teremtenek, mellyel a Magyar Posta üzleti eredményességét javítják, szakterületük hatékonyságát növelik.

A csurgói posta vezetőjének, Hosszu Tibornénak segítőkészsége, szakmai tudása, munkához való hozzáállása példaértékű. Hittel, lendülettel látja el feladatait, csapata évek óta százhusz százalék feletti teljesítményt nyújt. Így nem vélet-

len, hogy idén ő kapta meg a Magyar Posta által adományozható díjat.

Ahogy azt mi is, csurgói lakosok megtapasztalhattuk, munkájának színvonala kiemelkedő, elkötelezettsége és kompetenciái átlagon felüliek, amely példaként szolgál munkatársai részére.

Gratulálunk az elismeréshez!

BV

Miniszteri elismerő oklevelet kapott Filipó Zoltánné családsegítő

● *folytatás az első oldalról*

A Belügyminisztérium vezetése 2022. november 18-án a Szociális Munka Napja alkalmából elismerés átadással egybekötött miniszteri ünnepséget tartott a Belügyminisztérium márványaulájában, melyen részt vett Fülöp Attila gondoskodáspolitikáért felelős államtitkár. Beszédében kiemelte, hogy a gondoskodáspolitikai területén dolgozók a magyar családokért, közösségeikért és az egész nemzetért dolgoznak.

A Csurgó Járási Család- és Gyermekjóléti Központ és Szolgálat intézményvezetőjének felterjesztése alapján az idei évben Miniszteri elismerő oklevelet vehetett át Filipó Zoltánné családsegítő. A kitüntetés a gyermekjóléti alapellátások területén végzett kiemelkedő, valamint magas színvonalú szakmai és emberi tevékenységért adományozták számára.

A kitüntetett 19 éve dolgozik szociális szakterületen, a gyermekvédelemben, számára nincs lehetetlen. Munkáját a „szeretetszolgálat” jellemzi, melynek középpontjában az ember áll. Tevékenysége nemcsak sokoldalú szakértelmet, felkészülést kíván, de hatalmas áldozatvállalást is, emberséget, őszinte együttérzést is a legrászorultabbakkal.

2014 óta a Kistérségi Rászorulóért Egyesület tagja, elnökhelyettese. Szabadidejében is segíti a gyámoltásra szorulókat, a hátrányosabb helyzetben élőket. Adományokat gyűjt és közvetít. Évente aktívan részt vesz az egyesület jótékonyági báljának szervezésében.

Gratulálunk az elismeréshez és további munkájához hitet, kitartást, erőt és egészséget kívánunk.

BV

Különös

Különös ez az ős,
mintha a nyár vénember volna,
s leakarna feküdni a tél subájára.
Mintha a falevelek hangosabban koppannának
a földön és ébreszteni akarnák az alvó lepkét,
ki elmélázott egy percre, a világ nagy dolgain.
A ködök még homályosabbak,
nem szállnak fel, mert igazán le sem ereszkedtek,
megszűnt az illatuk, már nem szitálnak,
csak függnek a tájon, mint kővér vízcseppek
az ereszcatornán, várnak a jelre
mikor hulljanak alá, ha el nem felejtenek.
Madarak sem repkednek,
sok varjú károg, dobálják a diót,
szárnyuhogásuk a sasé, nagy árnyékot vetnek,
kiszáradt kutak felett rozsdásodnak a bádogvedrek.
Nagy csend ülne a tájra, de nem azért
mintha fájna a háta, csak megszokásból.
Mivel eltört a régi idők,
nagy szuvas gerendája, s már nem kap újat,
csak recseg-ropog ameddig bírja,
s addig a sorsok fő sodorja, majd
kigondolja, mi leszen utána
nem lesz semmi, csak a nagy csend, mosolyog,
az üres világba.
De a méhecske ezt nem tudja, s száll
virágról-virágra a tavaszt várja.
Mindenké vár, az új világra,
mert senki sem tudja, hogy ott van
az új a régi, bezárva egy nagy kaptárba.

Büki Imre

Witt Lászlóné Kati nénire emlékezve (1936-2022)

Witt Lászlóné
(Az eredeti fotó magántulajdon)

Életének 86. évében elhunyt Witt Lászlóné Peti Peterdi Katalin, a csurgói Helytörténeti Gyűjtemény egykori gyűjteményvezetője.

„Ki itt születettél. Ki ide jöttél kinek célja élni. Hogy hogyan? Te tehetsz róla.

Te adhatsz értelmet jövődnek, és a múltat az elkövetkező nemzedéknek. Te kiléphetesz, Hogy többet adj. Tettekkel bíztass, hogy a jövő még szebb legyen,

Ki utánad jön békében éljen.”

Witt Lászlóné

Witt Lászlóné Kati néni körülbelül két évtizeden keresztül gondozta a csurgói Helytörténeti Gyűjtemény anyagát, nyugdíjazása után is szíven viselve annak sorsát, a település helytörténeti, néprajzi értékeinek megőrzését.

Már a csurgói néprajzi gyűjtés korai szakaszában aktívan bekapcsolódott a helytörténeti tevékenységbe. Tagja volt az 1970-ben, Papp Imre és felesége vezetésével megalakult Honismereti Szakörnek, és a Honismereti Baráti Körnek. 1975-től dolgozott gyűjteménykezelőként az ugyanebben az évben intézményként megnyíló Helytörténeti Gyűjteményben. 1979-től már, mint gyűjteményvezető gondozta a helytörténeti anyagot, a gyűjtemény kezelőjeként 1992 júliusáig állt a Somogy Megyei Múzeumok Igazgató-

ságának alkalmazásában. Aktív kutatói és közművelődési tevékenység folyt ebben az időszakban Csurgón, 1983-ban például honismereti diáktábort szervezett, gyermekfoglalkozásokat tartott népszokások, gyermekjátékok témakörben, szöveg bemutatót rendezett a gyerekek számára.

Gyűjtőútjai során nem csak Csurgó és Alsók területén végzett kutatásokat, hanem számos alkalommal járt a környékbeli településeken, gazdag tárgyi anyagot megmentve az utókor számára. Így kerülhetett számos szöveg, bútor, mezőgazdasági eszköz, háztartási tárgy a Gyűjteménybe többek között Csurgónagy-

Kati néni szüleivel és testvéreivel.
Különleges volt számára a kép, amelyet a Helytörténeti Gyűjtemény számára dedikált könyvébe külön is mellékel.

martonból, Berzencéről, Somogyicsicstől, Porrogról, Porrogszentkirályról, Gyékényesről, Somogyudvarhelyről. Munkája eredményeként már az első néhány év során több kismesterség anyagával gazdagodott a Gyűjtemény. Ezek közül a bográr, a kötélgyártó és a lakatos-kovácsműhely tárgyaiból 1977-ben kiállítás nyílt Csurgón, amit N. Kapcár Rózsa és Knézy Judit készített. A feljegyzések szerint körülbelül 12.000 darab leltári tárgyat adott át utódjának 1992-ben.

Több alkalommal jelentek meg cikkei,

tanulmányai különböző évkönyvekben, többek között írt Csurgónagymarton népviseletéről (Somogyi Honismereti Híradó, 1980), a Csurgóra és környékére vonatkozó hiedelmekről és babonákról (Somogyi Honismereti Híradó, 1982) valamint Porrogszentkirály néprajzáról (Somogyi Múzeumok Közleményei, 1992). Mindezek mellett folyamatosan beszámolt a településen végzett közgyűjteményi és közművelődési tevékenységéről, szociográfiákat, hosszabb-rövidebb tudósításokat készített a helytörténeti kutatásokról. 2011-ben jelent meg összefoglaló könyve, *Adatok Csurgó és környéke népismeretéhez* címmel.

1981-ben a Helytörténeti Gyűjtemény vezetőjeként *„Kiváló Társadalmi Munkás és Kiváló Munkáért”*, 1997-ben pedig *„Csurgó Város Közművelődéséért”* kitüntetést kapott. 2019-ben *Millenniumi Díszoklevéllel és Emlékéremmel* tüntették ki értékmentő, értékteremtő munkájáért, aktív közösségteremtő tevékenységéért.

Nyugdíjas éveiben is azzal a reménnyel követte szerett gyűjteménye sorsát, hogy a sok költözés után immár végleges helyére került a csurgói Ókollégiumban, az *„első iskola”* történelmi épületében. Ezzel városa felelősséget vállal annak a hatalmas tudásnak, történelmi, néprajzi, helytörténeti értéknek a megőrzéséért, amit élete során megmentett az utókor számára.

Sajnos az elmúlt években egészségi állapota már nem tette lehetővé, hogy ellátogasson a múzeum kiállításaira, rendezvényeire, de mindig szívesen mesélt a gyűjtésekről és a Gyűjtemény működésének első évtizedeiről, nem hallgatva el a nehézségeket és örömeiket sem. Széles körű ismereteivel, emlékeivel folyamatosan gazdagította tudásunkat.

Ahogy a néprajzkutatók számára a tárgytörténet őrzi egy-egy élet emlékét, úgy a Helytörténeti Gyűjtemény raktáraiban megpihenő tárgyak örök tanúi Kati néni elhivatottságának és életművének. Ezzel a gondolattal búcsúzik a munkásságának hála ma is élő múzeum és munkatársai, hiszen ahogy Cicero írta, *„A halottak az élők emlékezetében élnek tovább”*.

TÜSKE ANITA
NÉPRAJZOS MUZEOLÓGUS -
GYŪJTEMÉNYVEZETŐ

**EGY APRÓ SEGÍTSÉG IS
NAGY DOLGOKHOZ VEZETHET**
TARTS VELÜNK EGY AKADÁLYMENTES JÖVŐÉRT!

Fanni Illés
ILLÉS FANNI
PARALIMPIAI BAJNOK

SZERENCSEJÁTEK ZRT.

Építészeti vándorkiállítás a múzeumban

Lőrincz Ferenc Lőrinc, a Somogy Megyei Építészeti Kamara elnöke

„SMÉK 25” címmel nyílt új időszaki kiállítás 2022. november 15-én Csurgó Város Helytörténeti Gyűjteményében. A Somogy Megyei Építész Kamara vándorkiállítása a kamara elmúlt 25 évének építészetét mutatja be 60 tablón és a megvalósult épületeken keresztül.

A Somogy Megyei Építész Kamara – összefogva a megyében dolgozó építészek, tervező-és szakértő mérnökök munkáját – 1996-ban alakult meg Kaposváron. Első elnökének Kampis Miklós (1935-2020) Kossuth-díjas építészét választották meg. A kötelező feladatok mellett a kamara tagjai számos többletfeladatot vállaltak, posztgraduális egyetemi képzést és bálákat szerveztek.

A kamara gazdasági alapjának megerősítése Molnár Árpád nevéhez fűződik, akit 2005-ben választottak meg elnöknek. Elnöksége ideje alatt számos rendezvény, szakmai nap, kirándulás lett szervezve,

ám ezzel sem lehetett meggátolni, hogy csökkenjen a tagok létszáma.

2013-ban Bánkúti Melitta váltotta Molnár Árpádot az elnöki tisztségben. A továbbképzések, szakmai napok, kirándulások mellett építőtáborokat

szerveztek. Megalapították a Lamping József Diplomadíjat és ugyanezen időszakban jött létre a Somogy Megyei Építész Kamara Nonprofit Kft.

2021-ben a kamara új elnökének Lőrincz Ferenc Lőrincet választották meg. Az új elnökség megalakítása mellett szakmai munkacsoportok jöttek létre. A cél a továbbképzések és oktatások, szakmai kirándulások, programok és kiállítások szervezése, a szakmai kommunikáció erősítése, szakmai szolgáltatások kialakítása, mentorképzés és a főépítész hálózat erősítése lett. A kamara fennállásának 25. évfordulójára elkészült egy vándorkiállítás, amelynek utolsó állomása Csurgó.

„A kiállítás *„Somogyország” elmúlt 25 évének építészeti keresztmetszete, mely rálátást enged arra, hogy mi, somogyi építészek hogyan gondolkodunk, hogyan gondoskodunk e táj építészeti örökségéről; mit*

és hogyan őriztünk meg ebből az örökségből, illetve mit és hogyan tettünk hozzá saját alkotásainkon keresztül.” – olvasható a kiállításához készült

katalógusban.

Számos csurgói épület is megjelenik a tablón, például a Szigetvári György (1926-2018) Ybl-díjas építész által tervezett és 2000-ben átadott református templom, Egyed Tibor Ybl-díjas építész munkájaként a belvárosi ravatalozó, a Szakonyi László által tervezett „kis gyógyszerár” épülete vagy éppen a Ligeti Ádám tervezte Sportcentrum.

A tárlat megnyitóján Füstös János, Csurgó Város polgármestere kiemelte, hogy a vándorkiállításon bemutatott fényképeken és látványterveken keresztül látható, hogyan változik egy városkép. Csurgó esetében a változás szembe-tűnőbb egy öregdiáknak, aki hosszú évek óta nem látta a várost, mint az itt élőknek.

Lőrincz Ferenc Lőrinc, a Somogy Megyei Építészeti Kamara elnöke megnyitóbeszédében nem csak a kamara létrejöttéről beszélt, hanem a csurgói fejlesztésekről – Széchenyi tér rekonstrukciója, Lidl áruház tervezése – is szót ejtett. A megnyitó után a csurgói Sótónyi László sport-és szabadidő centrum, városi sportcsarnok, városi uszoda, fürdő és hotel beruházás tervezéséről tartott előadást, amely során a felmerülő kérdésekre is válaszolt.

A kiállítás 2022. december 2-ig tekinthető meg.

PETLÁNOVICS ESZTER

Horvátország csurgói borpüspöke – Csurgó Csalogányi Csaba

Felavatták Horvátország első magyar borpüspökét, a Kapronca-Körös Megyei Turisztikai Egyesület idén 15. alkalommal megrendezett Márton-napi rendezvényén. Csurgó Csalogányi Csaba, a Csurgó Szent Mártoni püspök polgári nevén Ilia Csaba

borász, a Csurgó Csokonai Borlovagrend alapító tagja. Az elmúlt évtizedek során számos alkalommal öregbítette a csurgói borok és a város jó hírét, alakított ki országos és határon átnyúló kapcsolatokat. Több mint 20 éve rendeznek szervezésé-

ben nemzetközi borversenyeket.

Magyarországon a borpüspökségnek nincs hagyománya, a dramatikus népi színjátékok között nem ismert. A csurgói és horvát borászok évtizedes, határon átívelő barátsága és szakmai kapcsolatainak

hála azonban már többször részt vettek borpüspökök borszenteléssel egybekötött programokon Csurgón a Fehérlő Vendéglőben Márton-napi vacsorán és János napi (december 27.) boráldáson is.

Csurgói Csalogányi Csaba
(A fénykép a szerző tulajdona)

A szőlőhegyi borkeresztelés, boráldás hagyománya évtizedekre nyúlik vissza Horvátországban. A II. világháború után kezdődő szokás jellemzője volt, hogy a férfiak kalapot tettek a fejükre és akár a nagy hóban is, gyalogosan elindulva összegyűltek a barátokkal a szőlőhegyen és megkeresztelték a bort. Ekkoriban még nem használtak püspöki ruhát hozzá, az jóval később jelent meg az egyéb kellékekkel együtt.

A borpüspökök tevékenysége és annak legfontosabb eleme, a borkeresztelés egy ünnepi rítus, olyan dramatikus színjáték, mely külsőségeiben és az eseménysorozat folyamatában is megidézi komikusan, – de sosem pejoratív vagy gúnyos módon – a katolikus liturgia elemeit.

Legjobb példa a borpüspökök és a katolikus egyház jó kapcsolatára, hogy ezeken a rendezvényeken rendszeresen részt vesznek a megyék katolikus tisztségviselői, püspökei is.

A borpüspökök mindannyian civil személyek, többnyire borászok. Jelenleg 52 borpüspök tevékenykedik az országban, akiknek legfontosabb kötelezettsége, hogy Szent Márton hónapjában, vagyis no-

vember során végigjárják ministránsaikkal a térségükhöz tartozó szőlőhegyek pincéit, hogy a még „emberi fogyasztásra nem alkalmas, ihatatlan” must megkeresztelésével az ital borrá válhasson az átmeneti rítus során. A püspöki ruhát Márton naptól (november 11.) csak Vince napig (január 22.) lehet hordani, így az év többi részében sem borászati, sem városi rendezvényen nem lehet találkozni borpüspökökkel.

A püspökök ruházata bár első ránézésre nagyon hasonló egy egyházi tisztséget betöltő személy öltözetéhez, számos ponton különbözik. Legfontosabb szempont, hogy semmilyen vallási szimbólumot nem viselnek, ezeket helyettesíti a ruhadarabokra varrt, hímezett, festett szőlő, szőlőlevél, borspohár, ornamentikus növényi díszítés. A köpeny és a többi elem színe változatos, a pirostól a zöldön keresztül az arany színűig számos előfordul, ezeknek nincs külön szerepe, nem jelölnek külön státuszt. A borpüspök kelléke még a püspöki bot, melyet rendszerint a leendő püspök mentora készít el a ministráns számára az avatás előtt, vastagabb, idősebb szőlőtőkéből. A díszítésük változatos lehet, mű-szőlő, levelek, csengők kerülnek rá.

Ahogy elmondták, korábban a füstölő használata is a szokás része volt a tömjénezőhöz hasonlóan, aminek füstjével „a pincéből minden rosszat ki lehetett hajtani”. Ahhoz, hogy valaki püspökké válhasson legalább 2-3 évig ministránsként kell a püspökkel, a mentorával járnia ezekre az alkalmakra. Miután püspökké avatják a Márton napi rendezvényen, már neki is kötelező ministránsokat keresnie maga mellé.

A borkeresztelésen előadott játék szereplői a püspök és ministránsai mellett többek között a helyszínen választott koma, és a megszemélyesített must is. A szöveg egy kéziratos, főbb elemeiben állandó, de lazább szerkezetű, improvizálható rendszer, mely a hosszabb monológok mellett a közönség bekapcsolódására is lehetőséget teremt, kérdés és válasz formájában (püspök: „a savanyú bortól...” közönség: „szabadíts meg minket”), vagy a rendszeresen visszatérő „alleluja- dülöngéljünk” ismétlődő frázisaival. Utóbbi szókapcsolat nem véletlen, hiszen a humoros, élcelődésekkel és vidámsággal teli borkeresztelés fontos eleme az újbor rendszeres fogyasztása.

17 évvel ezelőtt, a megye 3 városának Kapronca (Koprivnica) Körös (Križevci) és Szentgyörgyvár (Đurđevac) borpüspökei a megye vezetőivel együttműködve kezdeményezték a térség borpüspökeinek összefogását, és a Márton naphoz kapcsolódó nagyrendezvény létrejöttét. Azóta a 3 település felváltva ad otthon november elején a borszenteléssel egybekötött programnak, melyet a koronavírus járvány miatt két év kihagyással rendezhettek meg újra idén. Mindig Márton naphoz közel, megegyezés szerint a Mindenszentek utáni első szombaton tartják. Az első alkalommal, 2005-ben Körösön rendezték meg, 10 helyi püspök jelenlétében, most már Dalmációból, Zágrábból, Krk szigetről, Szlavóniából, az ország több megyéjéből is érkeznek borpüspökök. Idén a kaproncai rendezvényen több mint 400 fő vett részt, 21 borász, körülbelül 15 borászati egyesület.

A frissen avatott borpüspökök
(a fénykép a szerző tulajdona)

A november 5-i püspökké avatás során első alkalommal öltöztették a ministránsokat püspöki ruhájukba a mentorok, ezen alkalom során kapta meg Ilia Csaba a püspöki botot, amelyen legjelentősebb elem a magyar és a horvát nemzeti színű szalag összefonódása, hogy Branko Sobotát, Csaba mentorát idézzem, a szép kapcsolat és barátság szimbólumaként.

Ezúton is szeretném megköszönni Branko Sobota és Ivan Kopronić cikk megírásához nyújtott segítségét!

TÜSKE ANITA
NÉPRAJZKUTATÓ

Főszerepben a háztàji gazdàlkodàs vegyszermentesen

Àlom vagy lehetőség?

Interjú Andik Szabolcs csurgói ökogazdával

A biotermékek ugyan egyre népszerűbbek Magyarországon, mégis kevesen vállalkoznak arra, hogy vegyszermentes gazdàlkodásba fogjanak. Andik Szabolcs mégis ezt az utat választotta. Ő mesél nekünk erről az elhatározásáról.

Mikor és hogy jött az elhatározás, hogy ezt az életformát választjátok? Mi volt az elsődleges cél? Miért léptetek erre az útra?

- Egész életemben meghatározó szerepet játszott a természet, a természet közelségének fontossága. A középiskolás évek után laktam Budapesten másfél évig. Akkor jöttem rá, hogy ez a nagyvárosi élet nem az én világom. Ezt követően céltudatosan olyan területet kerestem, olyan helyen akartam élni, ahol a vegyszermentes ételkészítés minél magasabb fokát meg tudom valósítani. A fő célom magam és a leendő családom számára tiszta (vegyszermentes) ételkészítés (zöldség, gyümölcs) előállítás, amit sajnos a boltokban, áruházakban nem igazán lehet megkapni. Legalábbis reális, elérhető áron nem. A második

dolog ennek a következménye az egészségünk megőrzése, védelme.

Mik voltak a ti első lépéseitek?

- Először vásároltunk Csurgó egyik szélső utcájában egy területet ahol kialakítottuk

otthonunkat. Ezzel párhuzamosan elkezdtem gyümölcsfákat telepíteni és kertészkedni. 2015-16 körül hallottam Kovács Gyuláról, aki a Göcsejben (Pórszombaton) több ezer régi Kárpát-medencei gyümölcsfát gyűjtött össze. Lenyűgözött a munkája, elhivatottsága. Ezt követő években többször voltam nála vásárolni ilyen fajtákat. Sok előadását néztem az interneten. Ezeknek a fáknek nagy előnye a mai fajtákkal szemben, hogy sem permetezni, sem metszeni nem kell. Az elmúlt sokszáz évben ehhez a klímához szoktak, ellenálnak a károsítóknak és kevésbé érzékenyek a fagyra is. Ezek után már szinte csak ilyen táj fajtákat ültettem, telepítettem. Továbbá törekedtem, hogy lehetőség szerint a kertet is helyi fajtákkal ültessem tele. Ugyan ez volt később amikor az állattartásba is belekezdünk.

Ez az életforma egy folyamat. Meséj ezekről az állomásokról. Hogy épült fel ez nálatok? Mi következett mi után?

- Körülnéztem a közvetlen lakó környezetemben. Szomorúan vettem észre, hogy az egykoron gyönyörű szőlőhegy mára sajnos inkább fenyő és akácültvényekké alakult át. A több százéves szelídgesztenyét, régi alma és körtétfákat kivág-

ják, mert csak „útban vannak”. A városban sajnos hasonló látkép fogadott, ami addig nem is tűnt fel igazán, annyi különbséggel, hogy ott smaragd túják, banánfák, selyem akácok váltották fel egykoron délceg, öreg alma és körtefákat. Aztán eldöntöttem, hogy Kovács Gyulához hasonlóan a még megmaradt öreg gyümölcsfákat összegyűjtöm egy kis „génbankba” az utókor számára. Gyűjtöttem vadgyümölcsöt, aminek elvettem a magját. Azt következő években ezekre a vadalanysokra kezdtem ráoltani ezeket a régi gyümölcsfajtákat. A gyümölcsfák és a konyhakert miatt fontosak lettek a beporzók is. Szerencsére ezzel könnyű dolgom volt, mivel a szüleim évtizedek óta méhészkednek. Én is 2010 óta tartok méheket egy kisebb kihagyással. A beporzóknak fontos szerepük van a gyümölcsök, növények beporzásában. A biológiai sokféleség miatt kisfiammal csináltunk egy rovarhotel is, ami szerencsére gyorsan megtelt lakókkal.

Említetted a konyhakertet! Milyen technikát alkalmazol? Mit termeltek?

- Konyhakertünknek is évről-évre kicsit nőtt a területe. Természetesen itt sem használunk műtrágyát és vegyszert. Az esetleges károsítókat csalán-dió-fokhagyma lé kombinációjával próbálom gyéríteni a kertben és a gyümölcsfákon is. Továbbá úgynevezett „takarásos” kertészkedést folytatunk, ami annyit jelent, hogy a növények köré szalmát terítünk. Ez nem hagyja kiszáradni a talajt, lényegesebben gazdagabb talajéletet biztosít, lecsökken a gyomosodás. Idén kísérleti jelleggel csináltam egy walipinit, ami egy földbe süllyesztett fóliát vagy üvegházat jelent. Itt a pinchehatás miatt egész évben lehet friss zöldséget termelni. Ennek eredményei még a jövő zenéje, de az interneten fellelhető vi-

deók alapján működni fog.

Milyen állatokat tartasz? És mit adsz enni ezeknek az állatoknak? Azt is magad termeled?

- Tavaly vásároltunk baromfiakat hús és a tojástermelés céljából. Itt is az őshonos fajták mellett döntöttünk, mivel a

háztáji tartásra a legmegfelelőbbek szerintem. A tyúkállományunk idén megduplázódott és néhány parlagi gyöngytyúk is helyet kapott. A bővítés miatt nagyobb tyúktól is kellett, amit idén tavasszal csináltunk saját kezűleg feleségemmel. Néhány hónapja a gyermekeinket megleptük 1-1 törpemalaccal is. Mindegyik állatnak magunk keverjük a takarmányt. Itt is fontos szempont volt, hogy szója és antibiotikummentes legyen. Emellett a tyúkokat és a malacokat is szabad tartásban tartjuk. Több ezer négyzetméteren kapirgálhatnak, ami szerintem a hús és a tojás beltartalmi értékét, minőségét nagyban befolyásolja. A takar-

mány tárolása is kihívás elé állított. Ennek megoldására építettem egy hagyományos kukoricakast, részben bontott anyagból. Ezzel orvosolni tudtuk a takarmánytárolás problémát. A jövőben szeretnék eljutni oda, hogy az állatoknak is magunk termeljük meg teljes egészében a takarmányt.

Egy ilyen gazdaságot fenntartani nem kis feladat és munka, hiszen a bio vagy öko-gazdálkodás azért költséges leginkább, mert nem vegyszeres gyomirtást alkalmaz, mindent élő munkaerővel kell elvégezni. Sokakat ez riaszt. Kik a segítségeid? A gyerekeidet is ilyen szemlélettel neveled? Bevonod őket a hétköznapi munkába is?

- A ház körüli dolgokban, az állatok gondozásában sok segítséget nyújt és támogat a családom. Le vannak osztva a feladatok. Például a fele-

ségem rendezi a tyúkokat és egyéb ház körüli dolgokat, ha én dolgozom. A gyermekeimet is bevonjuk a munkába, amit nagyon fontosnak tartok több szempontból is. Egyrészt, hogy tudják, milyen módon lehet minőségi tiszta élelmiszert termelni és ezáltal értékelni is jobban fogják a belőlük készült ételt. Másrészt, hogy tudják mit jelent állatokról gondoskodni, ami sajnos a mai gyerekek körében egyre ritkább.

Miért tartod fontosnak a vegyszermentes gazdálkodást és a környezettudatos szemléletet? Mennyire fontos a jövőre nézve ez a környezettudatosság, amit képviselsz?

- A környezettudatosság és ma-napság eléggé félreértelmezett fenntarthatóság számomra azt jelenti, hogy az igényeinket közelítjük a szükségleteink

szintjére. De, amit a mainstream sugall, hogy akkor vagyok környezettudatos, ha elektromos autóval járok, meg telepakolom a háztetőt napelemmel és nyáron 22 fokon megy 6 klíma a házban, télen meg azzal fűtöm az infra szaunát ez mind képmutatás és zsákutca és a fenntarthatóságtól nagyon messze van. A fenntarthatósághoz a legközelebb a paraszti kultúra járt. Ott nem termeltek szinte szemetet, nem dobtak ki ételt. Helyi anyagokból építettek a házukat, helyben termelt élelmiszert fogyasztottak. Pró-

bálok hasonló szellemiségben kialakítani és tevékenykedni a környezetemben, ami a fent említett mainstream miatt nem könnyű, mivel például csomagolásmentesen nem igazán lehet vásárolni. Fontos lenne a jövőben, ha nálunk itthon is alakulna olyan élelmiszer-ellátó közösség, ami már sok hasonló működik országszerte. Ezeket nagyon jó kezdeményezésnek tartom, ugyanis a helyi termelőket támogatja, munkahelyet, bevételt biztosít számukra és minőségi élelmiszer kerül a családok asztalára, ami az egészségmegőrzés szem-

pontjából is fontos.

A jövőre nézve milyen terveid vannak?

- Jövőbeli terveim között szerepel egy génbank kialakítá-

sa a helyi és környékbeli tájfajta gyümölcsökből. Fontos dolognak tartom ezen több száz éves genetikai kincseink megmentését a jövő generációinak. Ehhez szeretnék vásá-

rolni egy kisebb terület, ahol ezeket a gyümölcsfákat össze tudom gyűjteni. Továbbá hagyományörzés céllal is vannak még terveim, ami még a jövő zenéje.

Láttunk már egy idézetet a kukoricakas ajtaja fölött. Ha egy mondatban meg kellene fogalmaznod, akkor mit mondanál, hogy mi a hitvallásod?

Sok idézet van, ami motivál, de az egyik kedvencem a következő: „A múltból tanulni, a jelenben munkálkodni, a jövőben hinni kell!”

MÁRTON-SZÜCS BRIGITTA

Antal Dániel kapta idén a Festetics Ösztöndíjat

Csurgó Város Önkormányzat Képviselő-testülete a felsőfokú tanulmányait végző csurgói hallgatók számára megalapította a „Festetics Ösztöndíjat” a nagy iskolai mecénás, gróf Festetics György emlékére azzal a céllal, hogy főiskolai és egyetemi tanulmányait folytató, tehetséges, kiemelkedő előmenetelű hallgatók munkáját elismerje. Idén november 4-én délután került sor a Festetics-ösztöndíj átadására a Széchenyi téren a városalapító gróf szobra mellett. A díjat Füstös János polgármestertől Antal Dániel a Budapesti Corvinus Egyetem politológia mesterszakos hallgatója vehette át. Vele beszélgettünk.

Füstös János polgármestertől veszi át díját Antal Dániel

Kérlek mutasd be magad be néhány mondatban az olvasóinknak!

- Az olvasók igényeinek kielégítése érdekében néhány alap adatot osztanék meg magamról. 24. évemet töltöm, amelyből 18 évet Csurgón éltem le, ide jártam a Nagyváthy János Szakközépiskola és Gimnáziumba majd ezt követően jelentkeztem a Budapesti

Corvinus Egyetem politológia alapszakára. 2018 óta kétlaki életet élek az egyetem miatt hétközben Budapesten, hétvégként általában Csurgón, ha elfoglaltságaim engedik. Jelenleg ugyancsak a Corvinuson tanulok, politikatudományok mesterszakon, ami az alapszak további két éves kibővítését jelenti tulajdonképpen. Számomra fontos a progresszió,

ezért az egyetem alatt is minél több dolgot igyekeztem meg tapasztalni, voltam az Egyetemen oktatók munkáját segítő demonstrátor, a középiskolások számára az egyetemet népszerűsítő mesterszakos nagykövet, az egyetemi oktatáson felüli, mélyebb tudást nyújtó szakkollégium hallgatója, majd később ugyanezen Szakkollégium egyetemi kapcsolattartója. Tudományos munka tekintetében részt vettem az 5 évem alatt egy Tudományos Diákköri Konferencián ahol 30 oldalas politikai témában történt kutatást kellett elkészíteni és prezentálni, ahol a legjobb 6 közé jutottam aztán ezzel. Ezzel azt akarom mondani, hogy mindenkinek, aki egyetemre készül érdemes minél több mindent kipróbálni, persze nyilván az ember életében vannak visszaesések amikor nem sikerül egy felvételi, vagy bármi egyéb, de csinálni kell, nem szabad

meghárlni a célok előtt. Érdeklődési körömbé tartozik egyébként a politika elemzése, a politikai tudásban való elmélyülés, annak pszichológiai vonzata és vizsgálata, tehát az egész ún. politikai világ megértése, többek között. Még egyetemi éveim alatt dolgoztam különböző Minisztériumokban, hol gyakornokként, hol más feladatkörökben, amit jelenleg is aktívan csinállok, mint politikai tanácsadó.

Miért jelentkeztél erre az ösztöndíjra?

- Azért jelentkeztem a Festetics-ösztöndíjra ebben az évben, mert egy jó lehetőségnek tartom arról az oldalról, hogy a város támogassa azokat a hallgatókat akik aktívak egyetemi éveik alatt és ebben az aktivitásból valami megszületik, valamifajta értéket hoznak létre akár maguk, akár közösségük érdekében, ami sokszor

nehéz, de annál felemelőbb én azt gondolom. Összességében úgy voltam vele, ha már csináltam valamit, akkor megmérettetném magamat kíváncsiságból, amely az előző évi Festetics-ösztöndíjjal meg is történt, de akkor más nyert, hiszen sokkal jobb és terjedelmesebb munkát végzett abban az évben, mint én, így teljesen korrekt volt a döntés. Ez azonban engem nem tántorított el, tovább dolgoztam és újra megpróbáltam, meg lett az eredménye is.

Mit jelent számodra ez az elismerés?

- A Csurgó TV-nek adott interjúban is kifejtettem, hogy családi vonatkozásban egyik

felmenőm, Hauptman Mihály volt az, akit Festetics György – akinek szobra mellett az átadás

történt – hívott el uradalmába mint mesterember, hogy dolgozzon és a régió fejlesztésé-

hez hozzájáruljon. Ezért számomra kettős érzés és misszió is volt ennek az ösztöndíjnak a megnyerése, egyrészt saját ambíció, másrészt azt gondoltam, hogy 190 évvel azután, hogy a gróf idehozta Hauptman Mihályt, tartozom ennyivel az emlékének és annak a hivatástudatnak, amellyel Ő és leszármazottai Csurgó és térségéért tettek, ezzel talán közelebb kerülhettem ahhoz, hogy beállhassak én is a sorba.

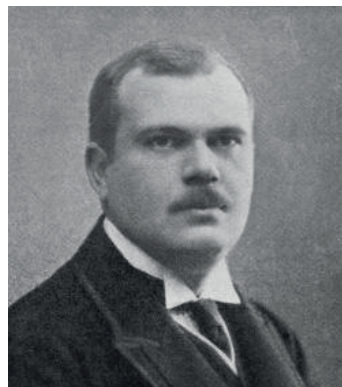
Milyen céljaid vannak a továbbiakban?

- Jelenleg be szeretném fejezni az egyetemen a mesterszakot, hogy a mesterszakos diplomám is meglegyen, ezt követően pedig a jelenlegi kontraktusom

alapján le szeretném szolgálni azt a 4 éves ciklust amivel jelenleg rendelkezem, mint politikai tanácsadó és, hogy aztán mit hoz az élet, azt előre nem látom, én mindig általában 5 éves tervekben gondolkodom. Ezek az 5 éves tervek általában úgy épülnek fel, hogy van egy végső célom, amihez nem tudom, hogyan jutok el, de az biztos, hogy 5 év után el akarom azt érni, és az idő abból áll, hogy folyamatosan utakat keresek, próbálkozom, ami lehet, hogy nem jön össze, de folyamatosan újraprobálok vagy alternatív útvonalakat választok és a végén – eddig még így állt a helyzet – mindig elérem azt, amit kitűzök magam elé.

SZB

Egy új emléktábla, és aki mögötte van...

Dr. Várnay Ernő (1878 - 1948)

Dr. Várnay Ernő, királyi közjegyző Csurgón, a Petőfi tér 18. szám volt egykori irodájának falán, közjegyzői tevékenységének elismerésére november 9-én emléktábla avatásra került sor. Egy név és pár sor írás a márványlapon, de vajon ki volt Dr. Várnay Ernő, azaz ki van a sorok mögött?

Várnay Ernő 1878. szeptember 1-én született Erdélyben, Temesváron, ahol édesapja helyi ügyvédként dolgozott. Várnay Ernő alap és középfokú, temesvári iskoláinak befejezése után a budapesti és a kolozsvári egyetemeken jogot tanult, majd 1904-ben Kolozsváron

jogi doktorrá avatták, ezt követően 1905-ben már ügyvédi szakvizsgát tett a Budapesti Királyi Ítéletábrán.

A több nyelven is jól beszélő, időközben családossá vált fiatalembert 1907. október 31-től az igazságügyi miniszter Újvidékre nevezte ki közjegyzőnek. Innét vonult be 1914-ben, az I. világháború kitörésekor katonának, ahol először a 8. huszárezredben, majd a budapesti katonai parancsnokságon teljesített szolgálatot, ahonnan 1916-ban szerelt le.

Az 1920-as évek, háború utáni zűrzavaros időszakában a szerbek, a magyar hazafiassága okán több társával együtt kiutasították a Délvidékről.

1921. április 1-től az igazságügyi miniszter 7 új közjegyzőséget alapított a Pécsi Királyi Közjegyzői Kamarához tartozóan, köztük Csurgón is, ahova elsőként Dr. Várnay Ernőt nevezte ki közjegyzőnek.

Az eddig a marcali közjegyzőséghez tartozó Csurgó közigazgatási és jogi életében óriási fejlődést hozott ez az új közjegyzői iroda, megkönnyít-

ve a gazdasági, a társasági és a jogi ügyek intézését a település és a környéke lakóinak.

A mai számozással Csurgó, Petőfi tér 18. szám alatti irodában Várnay Ernő mindenkit nagy figyelemmel és nyugalommal fogadott. Segítőkészségét mutatja, hogy a hozzáfutólul szegényektől nem fogadta el a neki járó közjegyzői díjat.

Dr. Várnay László (1907 - 1972)

A Várnay család csurgói története azonban még Várnay Ernő Ferenc, László és György fiai közül az 1907-ben született Lászlóval is kiegészült, aki csurgói érettségi vizsgái és a jogi egyetem elvégzése után 1933-ban édesapja mellé, Csurgóra került közjegyzője-

lőltnek.

Zenekedvelőként nagy szerepet vállalt az akkoriban készülő Jézus Szíve templom építésének javára fordítandó estek szervezésében. Várnay László 10 éven át, 1943-ig, Marcaliba történő áthelyezéséig teljesítette közjegyzőjelölti majd később ügyvédi szolgáltatást Csurgón.

Várnay Ernő, az édesapa azonban továbbra is Somogy megye és Csurgó szellemi, társadalmi életének kiemelkedő alakjaként, képviselő-testületi tagként fontos közéleti szerepet töltött be a település és a térség életében. Részt vállalt Csurgó különböző egyesületeinek, civilszervezeteinek munkájában. Adakozó, jó szándékának emlékét mutatja, az általa fizetett Jézus Szíve templom egyik színes üvegablaka is.

Várnay Ernő 1948. október 31-én, kedvelt tevékenysége, szivarozás közben hunyt el, sírja Csurgón, a József Attila utcai temetőben található.

VARGÁNÉ HEGEDŰS MAGDOLNA

75 éve is indult tanítóképzés Csurgón

Él a köztudatban, hogy Somogy első gimnáziuma Csurgón létesült. Az idő múlásával azonban egyre inkább kikopik az emlékezetből, hogy az Eötvös József által 1869-ben alapított tanítóképző elsőként, az országban elsőként, már szeptemberben megkezdte a működését. Mind a gimnázium, mind a képző szép fejlődésnek indult.

Az első világháború azonban nagy ívű fejlesztéseket tört ketté. A tanítóképző is kinőtte az (egykori I. sz. általános iskola) épületét. Nagyvonalú, szép terv készült a Petőfi tér északi részére, a mai székelykapu és országzászló helyére. Ráadásul a pénz is megvolt rá. A régi épület hasznosítására is megvolt már az elképzelés. A Csurgó és Vidéke című hetilap 1912. november 10-i száma: Községháza vagy polgári leányiskola lesz, ha a tanítóképző elköltözik. 1913. február 2.: Január 11-i aláírással a miniszter jóváhagyta a telekcsere (tanítóképző-György tér). 1914. január 4.: A tanítóképző építését májusban megkezdik.

Júniusban Szarajevóban azonban eldőrdültek a halálos lövések. A trónörökös, Ferenc Ferdinánd halála világháborúhoz vezetett. (Nem ide tartozik, de említésre méltó tény: Ferenc Ferdinánd minden évben eljött Berzencére vadászni.) A tervek közül semmi sem lett, sőt, amikor a háború után és a gazdasági világválság idején, a mikor a tanítók sokasága állás nélkül maradt, 1933-ban a csurgói képző is bezárt.

Rögtön a második világháború befeje-

ződése után még szeptember 1-je előtt megkezdtek a nyolcosztályos általános iskolák megszervezését. Az 1945/46-os tanévtől a népiskolák 1. és 5. osztálya, a polgári iskolák 1. és a gimnáziumok 1. osztálya is általános iskolaként indult. A felnőttek a dolgozók iskolájában tanulhattak. Somogy megyében 1945. december 18-án tájékoztattott a sajtó a dolgozók iskolájának megnyitásáról. Hat hónapig heti 20 órában működnek. A jelentkezés alsó korhatára 18 év.

Először a dolgozók középiskoláinak megszervezésére került sor. A dolgozók gimnáziumát az anyaiskolák működtették. A csurgói református gimnázium Gyékényesen és Darányban, a kaposvári fiúgimnázium Marcaliban létesített kihelyezett tagozatot. A miniszteri utasítás a tanári kar megfelelő kiválogatásáról rendelkezett. Dr. Bódi Ferenc, a gyékényesi dolgozók gimnáziumának igazgatója által összeállított óraterv: Hittan 1 ó., Magyar 3 ó., Történelem 2 ó., Gazdasági és társadalmi ismeretek 2 ó., Angol nyelv 3 ó., Vegytan 3 ó., Mennyiségtan 3 ó., Rajz 3 ó., Természettudomány 3 ó., összesen heti 21 óra.

Sok új pedagógusra volt szükség. 1947 tavaszán felmerült a csurgói tanítóképző megszervezésének kérdése. Az 1933-ban megszüntetett csurgói tanítóképzés hagyományait kívánták feléleszteni, továbbfejleszteni a csurgói Parasztdolgozók Tanítóképző Intézetének indításával. Először Darány községben kívánták elhelyezni.

Ezt a Vallás és Közoktatási Minisztérium költségvetési fedezet hiányában elutasította. A minisztérium azt is meghatározta, hogy csak a rendes korúakat tanító tanítóképzővel, mint anyaiskolával kapcsolatban szervezhető a tanítóképző. A csurgói községi és járási nemzeti bizottság 1947. május 9-én fogadta el a megszervezésre vonatkozó határozatot. Harsányi István, a Magyar Népi Művelődési Intézet előadója Dél-Dunántúlon négy tanítóképzője közül egynek felállítását Csurgón tervezte. 1947 nyarán megtörtént a jelentkezés, augusztus 30-án 37 fő volt a jelentkező. A VKM 1947. december 15-én (napra pontosan 75 éve) engedélyezte az 1947. téli tanévre a megnyitást, anyaiskolául a bajai állami tanítóképző intézetet jelölte ki. Hivatalos címe: A Bajai Állami Tanítóképző Intézet Parasztdolgozók Tanítóképző Intézete, Csurgó. A csurgói gimnázium tanárai tanítottak. A 36 beiratkozott közül 26 volt földműves, 10 egyéb foglalkozású. Iskolai végzettség szerint 27 rendelkezett IV. polgári, IV. gimnázium vagy 8 elemi iskolai végzettséggel. 1950-ben végeztek az első növendékek, akiket a minisztérium az általános iskola alsó tagozatába osztott be tanítani. Feladatait az igényeknek megfelelően megoldotta. A végzett növendékek egy része tanító lett, más részük a szerveződő pécsi pedagógiai főiskolán folytatta tanulmányait. 1950. augusztus 7-én szűnt meg.

HJ

285 éve, 1737-ben zajlott az iharosberényi boszorkánypör

Ördögökkel táncoló boszorkányok ábrázolása az 1700-as évekből

Az iharosberényi Hampu Erzsébet és Pálffy Ilona, ez a két parasztasszony örökre beírta nevét a magyarországi boszorkány ügyek és boszorkánypörök sorába. Megrázó történetükön keresztül képet kaphatunk a korabeli hiedelmek, babonák és paraszti elméletek mai szemmel szinte már tragikusan nevetséges világáról is.

A korabeli gondolkodás szerint a boszorkány egy gonosz, főként női lény, aki az elképzelések szerint legnagyobb szövetségesével, az ördöggel és a garabonciás diákkal vállal cinkosságot, miközben másokat megront. Azt tartották róla, hogy ördögi erejével elveszi a tehenek hasznát, kicseréli a gyerekeket, jégesőt, vihart kavart, rontásokat, betegségeket küld, szerel-

mi varázslatot űz, álmlukban „megnyomja” az embereket, esetleg testi kapcsolatra lép áldozataival, vagy nemritkán az ördöggel, sáttánnal is.

Hampu Erzsébet és Pálffy Ilona 1737-es ügye Balaton Mártonnak, az iharosberényi birtokos Inkey János tisztartójának feljelentésével indult el.

Balaton Márton állítása szerint az ágyában fekvő, egyik éjszaka két boszorkány hatlovas hintón hajtott be az ágya mellé, őt a lábától kezdve feldarabolták, majd testrészeit az ágy alá rakták. Másnap, mikor felébredett „keze-lába öszvő lévén húzva, semminemű tagját nem bírhatta”.

A feljelentést kihallgatás követte, melynek során a kínvallatások hatására Hampu

Erzsébet a falu egyik gyógyító asszonyát, Pálffy Ilonát nevezte meg társának. Az ő későbbi sorsáról nagyon hiányosak az adatok.

Miután a feljelentés hatására megtartott tanúvallomások összefoglalóját a kihallgatásokat vezető szolgabíró, Steffaits Márton 1737. november 29-én elküldte a megyei ügyészségnek, összeállt a bíróság is az esetek kivizsgálására.

A fennmaradt tanúvallomások a legelképezetőbb cselekedeteket sorolják fel, melyekkel Hampu Erzsébetet illették. Ilyenek voltak: az áldozatok csontjának kiszedése, a tehenek tejének elapasztása, szövetség a garabonciás diákkal és az ördöggel, ajtóhasadékokon való bejutás, forgószelek támasztása, békavérrel kenekedés, az emberi test felfúvása, szemmelverés, stb.

A bíróság, miután ezen vádakot beiga-

zoltak látta, a tapsonyi börtönben raboskodó Hampu Erzsébetet lefejezésre és máglyán való elégetésre ítélte.

A tapsonyi régi megyeháza és börtön

1739-ben zajlott a szintén iharosberényi Molnár Jutka boszorkánypere. A híres perről a Nagykanizsán megjelenő Zala című újság 1906. július 16-án megjelent számában olvasható egy terjedelmes cikk.

Az írás Darnay Kálmán régész, kutató forrásai alapján tárja fel a szerencsétlen asszonnyal szembeni vádakot.

Ezek szerint Molnár Jutka, Salamon Mihály kuruc tizedes özvegye, miután az megtagadta tüzelőfájának felvágását, úgy megrontotta Kónyi Mihály, nősülni készülő derék legényt, hogy az hamarosan el is távozott az élők sorából.

A falu bírója értesülve az esetről, a tapsonyi börtönbe vitette Molnár Jutkát, majd a kaposvári törvényszék határozata alapján 1739. augusztus 23-án boszorkánysággért halálra ítélték.

Az írás szerint a megcsigáztatással (a hátrakötözött kezek felhúzásával) és elevenen elégetéssel járó ítéletet másnap végre is hajtották.

VARGÁNÉ HEGEDŰS MAGDOLNA

110 éve született Juan Gyenes, világhírű fotóművész, a csurgói tűzoltóparancsnok unokája

Juan Gyenes idős korában

Magyar nevén Gyenes János, spanyolul Juan Gyenes 1912. október 21-én született Kaposváron. Édesanyja, Reményi Irén, a csurgói tűzoltóparancsnok, Reményi Samu leánya, édesapja, Gyenes Izsó, kaposvári hegedűművész, tanár volt.

Az anyai nagyapa, Reményi Samu polgári foglalkozását tekintve üveges-képerkeztető kiskereskedő volt, a Petőfi tér 12. szám alatti, lakóházukkal közös üzletükben. Az ő kezdeményezésére indult el 1874-ben az első somogyi önkéntes tűzoltó egyesület működése Csurgón, melynek 1879-től főparancsnoka is volt.

Gyenes János kaposvári iskolai éveit után 1928-ban Győrben tette le a fényképeszi szakvizsgát, majd hamar a szakma

egyik kiemelkedő tehetségű fotóriporterevé vált. A Színházi Élet fotósaként olyan híres embereket fotózott, mint Bartók Béla, Kodály Zoltán, Lehár Ferenc, Prokofjev és Toscanini.

Gyenes egyik legismertebb, világsajtót bejárt felvétele: Salvador Dalí Picassóval

1936-tól Londonban és Párizsban élt, majd 1938-tól már a New York fotótudósítójaként vált ismertté. Madridba 1940-ben költözött, ahol 1948-ban itt nyitotta meg önálló fotóstudióját, melyben számtalan világhíresség, köztük Picasso, Chaplin, Karajan és Salvador Dalí is megfordultak.

Miután elsőként készített fényképet a tizennégy éves későbbi királyról, I. János Károlyról, hamarosan a királyi család hivatalos fotója lett. Később a király általa készített portréi spanyol bélyegekre és pénzjegyekre is felkerültek.

Szülei, a csurgói születésű Reményi

Irén és Gyenes Izsó később elváltak, majd édesanyja férjhez ment a szarvasi neológ hitközség rabbijához, Kelemen Alberthez. A házaspárt 1944 májusában deportálták. Reményi Irén, Biri mama azonban, bár lányát és férjét is elveszítette, szerencsésen megmenekült. Később tudta meg, hogy csurgói testvéreit és rokonait is a gázkamrában vesztette el. Hazatérése után készült két fiával közös fotója.

Reményi Irén a fiaival, Istvánnal (balról) és Jánossal

A királyok fotója és a fotósok királyaként is emlegetett Juan Gyenes élete végéig büszke volt magyarságára. Életművéről Gyenes, a fotográfia mestere címmel három évvel ezelőtt kötet jelent meg Kaposváron, ahol 1993-ban a város díszpolgárává is avatták.

VARGÁNÉ HEGEDŰS MAGDOLNA

November a férfiegeszség hónapja

Az ős beköszöntével több figyelemfelhívó kampány is életre kel. Míg az október a mellrák elleni kampány hónapja, addig novemberben a férfiak egészségére figyel a világ. Az egészségtudatosan élő férfiak ebben a hónapban leteszik a borotváikat, és bajuszt növesztenek, mégpedig azért, hogy felhívják a figyelmet az őket leginkább fenyegető prosztatarák felismerésének fontosságára, mert ez náluk a leggyakoribb tumoros megbetegedés. A Movember Mozgalom 2003-ban Melbourne-ből indult, ahol Adam Garone ausztrál lakos hátsó kertjében egy csapat férfi a vasárnap délutáni sörözés közepette nosztalgizált a '70-es évekről. Legnagyobb fájdalom az volt, hogy az akkori macsó vonulat - a bajusz - szőrén-szálán eltűnt, így a barátok fogadásból úgy döntöttek, hogy egy hónapon keresztül bajuszt növesztenek. A társaság még továbbfűzte a gondolatokat és megszületett a terv, amely a következő évtől arra vált hivatottá, hogy a férfiakat érintő egyik legsúlyosabb egészségügyi probléma elleni harcot hirdesse az arcon.

A statisztikák szerint a vilá-

gon minden 19. percen prosztatarákban huny el egy férfi, de úgy is mondhatjuk, hogy minden 6. férfi ebben a betegségben hal meg. Sajnos hazánkban nem maga a betegség esetszáma magas, hanem a betegség késői felfedezése miatti elhalálozások aránya jóval magasabb, mint az európai átlag. Ennek oka abban keresendő, hogy hős, erős férfaink sajnos ritkán, sokszor pedig már csak akkor keresik fel orvosukat, ha baj van. A legérintettebbek az 50 év feletti férfiak, de a szűrővizsgálatokat a szakemberek véleménye szerint nem lehet elég korán elkezdni. Ehhez szükséges egyfajta egészségtudatosság, amelyet alulról építkezve kell elkezdni. Így a prevenció főként a fiatalabb korosztályokat szólítja meg.

A szakemberek azt tanácsolják, hogy aki bármilyen urológiai panaszt, például gyakori vizeletelési ingeret észlel, annak egyből érdemes felkeresnie a szakrendelést. Javaslatuk szerint 40 és 50 éves kor között legalább egyszer érdemes elvégezteni egy olyan vörvizsgálatot, ahol a PSA, azaz prosztataspecifikus antigént nézik meg. Emellett egy olyan

prosztatavizsgálatot is kell végezteni, amikor a szakorvos a végbélen keresztül megtapintja a prosztatát. Akinek a közvetlen családjában előfordult már a betegség annak 45 éves kortól, a többieknek 50 éves kortól érdemes egy-két évente megvizsgáltatni magukat.

A korai diagnózis a kulcsa a rák sikeres kezelésének, a korai stádiumban felfedezett prosztatarák jó eséllyel meggyógyítható. Ugyan az újabb

onkológiai gyógyszerek révén az előrehaladott stádiumban felfedezett prosztatarákot is egyre hosszabb időn át uralni tudják, ám ekkor a reális cél már nem a gyógyítás, hanem az életminőség és az életkilátások javítása.

Kedves férfiak! Bajuszra fel! Példamutatásként, felhívásként, az egészség megőrzéséért! Szükség van rátok!

BV

MEGHÍVÓ!

A Csurgói Városi Szociális Intézmény Gondozottjaiért Alapítvány ismeretterjesztő előadásokat szervez az alábbi tartalmakkal és időpontokkal:

Prevenció típusai, a szűrővizsgálatok jelentősége

Időpontja: 2022. november 14. - 14 óra

Krónikus betegségek lélektana

Időpontja: 2022. november 21. - 14 óra

Pszichoszomatikus betegségek

Időpontja: 2022. november 28. - 14 óra

Személyiségvonások és az egészség

Időpontja: 2022. december 5. - 14 óra

Előadó: Zabundia Szilvia
szociális munkás

Helyszín: Csurgó, Basakuti utca 3.

Részvételi szándékát kérjük jelezze az intézményben vagy a 06/20/923-9960 telefonszámon! A programon a részvétel ingyenes!

Nemzeti
Együttműködési
Alap

MINISZTERELNÖKSÉG

BETHLEN GÁBOR
Alapítvány Zrt.

A BRÜSSZELI SZANKCIÓK

TÖNKRETESZNEK MINKET!

Készült Magyarország Kormánya megbízásából.

Mura-Dráva vidék kincsei gyerekszemmel

CSURGÓ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA,
A HUHR/1901/2.1.2/0074 „AT@AT.CB” CÍMŰ PROJEKT KERETÉBEN

RAJZPÁLYÁZATOT

HIRDET

Téma → MURA-DRÁVA VIDÉK KINCSEI GYEREKSZEMMEL

általános iskola
alsó tagozat 1-2. o.

Kategória

általános iskola
alsó tagozat 3-4. o.

általános iskola
felső tagozat 5-8. o.

KATEGÓRIÁNKÉNT 3 HELYEZÉS, VALAMINT KÜLÖNDÍT.

Pályázat leadásának határideje: 2022.11.30.

Pályázat leadásának címe:

Csurgó Város Önkormányzata
8840 Csurgó, Széchenyi tér 2. (porta)

BÁRMILYEN TECHNIKÁVAL
KÉSZÍTHETŐ A PÁLYAMŰ A4 MÉRETBEN